

Makói Független Újság

POLITIKAI NAPILAP

Felelős szerkesztő: Dr. Kiss Pal. FELELŐS SZERKESZTŐ TELEFON-SZÁMA: 63.	Szerkesztőség és kiadóhivatal Dessewffy-tér 7. szám alatt	Telefon szám 124. Hirdetéseket díjszabás szerint közlünk.	A kiadóhivatal vezetője: Réthy László.
--	--	--	---

Kilátások?

Makó, ápr. 23.

Minden jel arra vall, hogy nagyon hamar reménykedtünk a politikai fordulatban. Mert — amint látszik — semmiféle fordulat nem lesz.

Az egész csak annyi, hogy Khuen helyébe Lukács jött. Egyetlen ponttal se jelent többet a Khuen bukása és a Lukács vállalkozása. Legalább így látszik. Mintha csak szemfényvesztésnek játszanák ki a nemzet előtt, hogy jó, hát ha a nemzet úgy akarja, menesztik Khuent s hozzá helyébe Lukácsot. Az első órákban még hozzá is mondták, hogy Lukács más ember lesz, mint Khuen volt. Lukács szakít a reakciós politikában való evezéssel, Lukács radikálisan liberális lesz.

Igy beszéltek előbb s ma már másként mondják. A választójog terén nemcsak hogy nem lesz titkos választói jog, hanem olyan Andrassy-féle pluralitást — amit ő kuriálisnak nevez — tervez az új miniszterelnök. A kuriális is azt teszi a tervezetben, hogy nem lesz egyenlő a választói jog.

Igy tehát már nemcsak a titkossága esik el a választói jognak, hanem az — egyenlősége is. Ami meg azt teszi, hogy ekkor már általánosnak se lehet azt mondani. Mert ha már nem lesz egyenlő szavazata mindenkinek, ez éppen annyi, mint amiként ma van, hogy keveseknek van egyetlen voksa, soknak meg még egy sincs. Hogy példával is felvilágosítsuk, ha nekem ma van szavazati jogom, nekem meg nincsen, ez éppen annyi, mintha Lukács tervezete szerint nekem a jövőben két voksom lesz és nekem is lesz egy.

Hogy ily körülmények között miben fog állani e téren a fejlődés, az előrelépés, igazán nem lehet kitalálni.

Mintha az egész válság komédiává zsugorodna össze s mintha minden odalyukadna ki, hogy alig lesz másról szó, minthogy a Tiszák gárdája képes lesz kijátszani az egész általános, egyenlő, titkos választói jogot.

Teljesen körvonalazva nincsen ugyan még a Lukács programja, de ami van belőle, az is nemhogy bővülne jóságában, hanem szinte nap mint nap kiesik belőle egy-egy értékesebb része. Tegnap még csak a titkosság hiányzott választójogából, ma már az egyenlősége s ezzel az általánosság is kiesett abból.

Most már aztán mégis azt írtatják, hogy Lukácsnál szemben milyen álláspontra helyezkedik a függetlenségi párt, mint az egyedüli komoly ellenzék? Mintha ez az

álláspont nem volna meghatározva éppen azzal a programmal, amit Lukács hozni akar.

Tiszta a sor. Hogyha a Lukács programja nem különbözik a Khuen programjától, a függetlenségi párt eljárása se változhatik s nem lehet enyhébb Lukácsnál szemben sem, mint Khuennel szemben volt. Mert elvégre is a függetlenségi párt tagjai előtt lehet Lukács egyénileg bár sokkal rokonszenvesebb, mint Khuen volt, de a függetlenségi párt szeméhi politikát sohasem űzhet, hanem tisztán elvi alapon kell megállapítania mindenkor magatartását — még Lukácsnál szemben is.

Amint ezt az elvi álláspontot hangoztatta mindenkor ez a párt, e mellett ki is tartott becületesen. Amennyire távolodik most is a Lukács programja a függetlenségi pártnak a választójogban felállított követelésétől, éppúgy kezd kidomborodni e párt bizalmatlansága is — Lukács kormányelnökségével szemben.

Különbösen hamarosan eldől, hogy mégis milyen is lesz hát teljességében ez a kormányprogram. Majd kitérünk abból, hogy csakugyan lesz-e hát fordulat, avagy minden a régiiben marad. Ma még csak találgatások veszik körül ezt a programot, de pár nap múltán már tisztán láthatunk.

Addig hát csak várjunk, bár nem csoda, ha a sok várakozásban már türelmetlen ez a szerencsétlen nemzet. Akarjuk már tudni, hogy mehetünk-e hát előre, fejlődhetünk-e, avagy továbbra is maradásban akarnak bennünket tartani?

kp.

Lukács László jogi tervezete.

Az ellenzék szörnyszülöttnek tartja. — Általános, egyenlő, titkos nélkül nincs megoldás.

Lassankint teljesen ki kezd alakulni az a választójogi monstrum, amelyet Lukács László miniszterelnök a pártok vezérei elé terjesztett. Hivatalos formában ugyan még nem közölték a pártokkal, a nagy titokról azonban már mindenki nyíltan beszél és konstatálhatjuk, hogy az *elszörnnyülködés hangján*.

Egy aktív politikus, aki be van avatva a miniszterelnök választójogi tervezetébe, a pártok elé terjesztett tervet a következőkben ismertette munkatársunk előtt:

— Lukács László választójogi reformja három részből áll. Törzse a jelenlegi cenzusos választói

jog azzal a módosítással, hogy a jelenlegi aránytalan cenzust, mely egyik helyen 80 fillér, másik helyen 70–80 korona, egyenlőbbé tenné. Ezáltal a választók száma több százszerezettel növekednék. A második rész a városokra esne, ahol a legteljesebb volna az általános, egyenlő és titkos választói jog, amennyiben választói joga lenne minden husz évet betöltött irai olvasni tudó férfinak. Ilyen választókerület *harminc* lenne. Az országot azonkívül *hetven* kerületre, ugynevezett *kuriára* osztanák fel, ahol az általános, egyenlő és titkos választói jog alapján választana képviselőt minden husz éves, irni olvasni tudó férfi.

— A jövőben tehát kétféle képviselő lennének. A cenzus alapján megválasztottak, akik a most uralkodó osztályokat képviselnék, akik tehát a jelenlegi többségből kerülhének ki, azonkívül a népakarat igazi képviselői, akik az általános, egyenlő és titkos választói jog alapján kerülhének be a Házba. A képviselőknél ez a két fajta természetesen egymással homlokegyenest ellentétes elveket vallana, a jelenlegi osztályuralom képviselői azonban a jövőben is hatalmon maradnának, mert az általános, egyenlő és titkos választói jog alapján mindössze száz képviselőt választanának.

— Lukács László tervét, azt a választójogi *szörnyszülöttet* maga sem tartja véglegesnek, mert csak tizesztendei átmeneti időre kontemplálja. Sőt magán a tervezeten is szívesen változtat, ha megfelelő módosítást ajánl valaki.

— Ezen az alapon Lukács aligha fogja megtalálni a kibontakozás útját. Az általa felvetett terv, mely bizonyára nem az ő, hanem valamelyik Tiszapárti fejében született meg, olyan, amelyen csak mosolyogni lehet. Lukács különben is nagyon rosszul kezdte új hivatalát. Az a körülmény, hogy megtartotta az előző kabinet tagjait, akik két és fél éven át csak félvállról beszéltek az általános választói reformról, megdöntötte azt a személyi garanciát is, amelyet a küzdő ellenzék csak az új miniszterelnökben látott. Az új terv pedig bebizonyította, hogy Lukács éppen olyan hive az általános választói jognak, mint volt Khuen, aki szintén azt hirdette, hogy választói reformja kielégítheti a radikális és konzervatív elemeket is. Lukács ugyanezt hirdeti, de ha ragaszkodik tervezetéhez, miniszterelnöksége aligha lesz hosszabb életű, mint a második Khuen-kabineté.

— Ellenzéki körökben azonban azt hiszik, hogy Lukács elveszi majd a jobbik esztét s mikor látja azt a közhangulatot, amely tervezete ellen fordul, okosan számító

politikus létebe be is fogja váltani azokat a reményeket, amelyeket a demokratikus haladás hívei személyéhez fűztek. A legközelebbi napok bizonyosságot adnak róla, hogy ezek a remények beteljesülnek-e, vagy sem. Ha nem, a küzdő ellenzék folytatja ellene is harcát mindaddig, amíg a demokratikus választói reform alapján nem keresik a válságtól való kibontakozást.

Az új kormány valószínűleg holnap utazik Bécsbe, hogy az esküt letegye.

Az első cáfolat.

A lapokban a legkülönfélébb hírek jelentek meg Lukács László miniszterelnök új választójogi tervezetéről. A Bud. Tud.-ot illetékes helyen felhatalmazták annak kijelentésére, hogy miután semmiféle kész és részleteiben is kidolgozott törvény vagy tervezet sem áll még rendelkezésre, önként érthető, hogy a lapokban meglelt híresztelések önkényes kombináción alapulnak.

Lukács és Justh ma délután folytatják a tanácskozást. Egy újságíró megkérdezte Justh Gyulát, van-e remény a megegyezésre?

Justh erre azt felelte:

— Tárgyalás közben vagyunk, tehát nem nyilatkozhatom. De az a tény, hogy a tanácskozást folytatjuk, mutatja, hogy nem alap a megegyezésre.

Végzetes vacsora.

Egy droguista rálött a barátnőjére.

Pavelka András aradi rendőrt tegnap éjjel tizenegy órakor egy izgatott öreg ember szolította meg:

— Jöjjön gyorsan biztos ur, agyonlöttek egy leányt a Damjanich-utczában. Klein Adolf magánzó vagyok én.

Mire a rendőr és Grumáz László dr. rendőrfogalmazó, aki inspekciós körútnál volt, a Damjanich-utca 23. számú házban megjelentek, egy szűk sablonosan butorozott szobában felbontott ruhával és bekötözött sebekkel találták a ház egyik lakóját. Tokár Irén 22 éves varrónőt. Mann A. dr. éppen akkor fejezte be a kötözést és intézkedett, hogy a sebesültet azonnal szállítsák a kórházba mert sürgős operációra lehet szükség. A szobában egy halálsápadt, reszkető fiatalember volt még. Csala Gusztáv 21 éves droguista segéd. A földön hevert a bajtszerző fegyver, egy hat milliméteres kis jätékfegyver, Mauser karabély.

A titokzatosnak látszó éjszakai drámai áldozata, Tokár Irén fájdalomtól eltorzult arccal tudott még annyit mondani, a rendőrfogalmazónak:

Véletlenül történt, tréfált a Gusztá és a flóbert elült.

Ugyanígy vallott a megrémült Csala Gusztáv is, a ki ezeket mondotta jegyzőkönyvbe:

— Egy házban lakom Tokár Irénnel, a ki barátnóm s mint már más-kor is megtörtént, ma este is együtt vacsoráztunk. Vacsora közben tréfálatam Irénnel, azt mondtam neki, hogy meg fogom ölni. Tréfából le is kaptam a falról a flóbertet és a nélkül, hogy észleltam volna megnyomtam a ravaszt. Sejtelmem sem volt arról, hogy a fegyver töltött. A mikor a flóbert durrant és Irén felsikoltott, annyira megrémültem, hogy még most se tértem magamhoz.

Csala Gusztávot kihallgatása után elboacsátották és az esztelenréfa kétségbeesett szerzője rohant a kórházba, hogy megtudja, mi van Tokár Irénnel. A kórházi vizsgálat különben megállapította, hogy a leány állapota elég súlyos, de e pillanatban nem fenyeget életveszéllyel. A babszemnyi flóbertgolyó átfúrta a hasfalat, de lehetőleg nem tett nagyobb kárt. A rendőrség folytatja a vizsgálatot annak megállapítására, hogy csak ugyan véletlen baleset történt-e a Danjanich-utcai szobában?

A Titanic katasztrófája.

Égett a hajó. — A táviró tiszt büne.

A Titanic számos utasát, a többek között Astornét is meghívta a szenátus bizottsága tanúként leendő kihallgatására. A gőzös megmunkált matrózainak előadása szerint a hajó szénraktárában tűz támadt. A szenet erre más helyiségekbe szállították át. Amikor a hajó léket kapott, a gépészek a szivattyúkhoz siettek és ott maradtak akkor is, amikor már a hajó süllyedőben volt. A fűtők ellenben a tengerbe ugrottak és felkapaszkodtak egy tutajra. Valahányszor evezőket a vízbe merítették, uszó holttestekbe ütöttek azokat.

Bride, a Titanic segédhivatalnok elmondása szerint Phillips táviróhivatalnok, amikor a Frankfurt azt kérdezte, mi történt, azt válaszolta, hogy ne zavarja, bár a villamos hullámok erejéből láthatta volna, hogy a Frankfurt közelebb van, mint a Carpathia.

A Virginia gőzös Liverpoolba érkezett. A hajó parancsnokának jelentése szerint április 15-én reggel 5 óra 55 perckor, mikor a Titanic segítségére sietett, a Californian, a Baltic, a Carpatia és a Frankfurt gőzösekkel érintkezésbe lépett, amelyek mind a Titanic segítségére siettek. Hat óra 10 perckor a Californian azt táviratozta, hogy a Carpatia a mentőcsónakokról a Titanic utasait szedi föl. Tíz órakor Carpatia azt jelentette, hogy minden rendben van, térjenek vissza. Ebből kitűnik, hogy a Frankfurt Phillips sajtóságos magatartása miatt sem vonskodott attól, hogy a Titanic segítségére siessen.

A Titanic katasztrófájáról ellentétes, sőt gyakran egymásnak ellentmondó hírek terjedtek el. Maguk a menekültek is a legkülönbözőképpen mondják el a történeteket. Ennek oka részben az is, hogy az óriási hajónak két földelzete volt s az egyiket tartózkodók nem tudhatták, mi történt a másikon.

Aki valamit hall, megtud, vagy vele történik, ami a közönséget érdekli, közölje azonnal a „Makói Független Ujság“-al. A „Makói Független Ujság“ mindent megír, semmit se hallgat el.

Lapkihordó-fiúk

felvétetnek a kiadóhivatalban.

Hagymakaparó-gép.

Szenzációs makói találmány.

Tudvalevő, hogy Makó határában és a környéki falvak határain már-már óriási arányokat öltött a hagymatermelés. A makói hagymakertész munkája nemcsak minőségileg teite már is világhírűvé ez árucikkünket, hanem mennyiségileg is nemsokára már a makói hagyma fogja szinte kizárólagosan uralni az egész világpiacot.

Sok, nagyon sok fáradsággal s törődéssel jár a hagyma termelés, de a makói kertész bámulatos kitarással dolgozik kora tavasztól, mondhatni már a tél utjától a legkésőbb őszig termése megmunkálásán s betakarításán.

A hagymatermelésnek legnehezebb s legtöbbet tartó és legsűrűbb munkája — mint tudjuk — a *hagymakaparás*. A mi nem egyébb, mint a hagymatábláknak egész idején át a gíz-gázról való folytonos takarítása s talajának a megtörése, felpuhítása. Mert csakis teljesen tisztán tartott s többször felkapart földből várhat a kertész sok és jó hagymát.

A hagymakaparás a kertésznek, mondhatni, egész nyarát lefoglalja. Sok-sok munkájába és mert egyedül nem győzi, napszámfizetésekkel nagyon sok költségbe kerül.

A sok nehéz munkán akar nagyot könnyíteni és a sok-sok költségből akar sokat megspórolni az a gépezet a melyet most egyik makói törekvő iparosunk talált fel a hagymakaparásra.

A feltaláló *Lipták Béla* gazdasági gépszereelő és lakatos mester, a ki csak az elmúlt ősszel nyitott itt nálunk önálló műhelyt.

Találmányát, a hagymakaparót, már nemcsak a helyi szabadalmazták, hanem *gyakorlatilag* is kipróbálták, már teljesen bevált.

Hogy e találmányunk mekkora jelentősége van, erre nézve elég annyit tudni róla, hogy e *kis szerkezettel egyetlen ember egy katasztrális hold hagymaföldet hét óra alatt képes teljesen tisztára kaparni. A találmány legalább tíz embert pótol s csupán egy ember által könnyen kezelhető.*

Kertészeinkre nézve szinte megváltás lesz ez a találmány. Sok-sok munkától és sok-sok költségtől szabadulnak majd meg, ha ez használatba kerül. Gazdaságilag óriási fejlődésbe képes vinni e találmány az egész kertészséget. Mert sokkal kevesebb költséggel, a mainál sokkal több jövedelmet nyerne.

Végtelenül tudunk örülni mindig, mikor magyar embernek ilyen nemes törekvése valló, ügyes ötletes dologról hallunk. Mert nemcsak a feltalálóra jelent sokat, nemest s hasznosat az ilyen találmány, hanem egyben arra is alkalmas, hogy az emberek nagy sokaságát nemzetünk egy részét a boldogulás útján előbbre vigye. Nemzeti szempontból is hát nagy jelentőségű egy-egy ilyen találmány.

A míg hát a derék feltalálót dicséret illeti szorgalmáért és törekvéseért, melyből az ilyen találmány fakad, másrészt hálát is érzünk azért, hogy munkája eredményével alkalmas ad a nép nehéz munkájának a könnyítésére s jövedelme fokozására s ez által is inkább való boldogulására.

Ugy látszik, *Lipták Béla* azok közül az iparosok közül való, a kik iparukban nem tartják elégnak a folytonos lélek és fejlődés nélkül való egyhangu robotot, hanem alkotni és teremteni akarnak és tudnak. Mindig újat, mindig jobbat, melylyel nemcsak iparuknak, hanem az általános kulturának is sokat használnak.

Vessző.

Legujabb.

Nincs béke a politikában.

A „M. F. U.“ telefonjelentése.

Budapest, ápr. 23.

Lukács László kinevezett miniszterelnök és Justh Gyula a függetlenségi párt vezére ma délután fél 5-től fél 8-ig, tehát teljes három órán át tárgyaltak az új kormány programja fölött. A tárgyalás eredménye az lett, hogy ezzel megszakadt minden további értekezés a kormány és a Justh-párt között.

Justhot és pártját ugyanis nem elégti ki a választójogban sem a tíkos szavazás elmaradása, sem a kuriális választás, mit Lukács tervez.

Justh kijelentette ennek folytán, hogy tovább nem tárgyal, mert nincs semmi értelme a hiába való huza-vonásnak. A kormány program olyan, hogy egyáltalán nem alkalmas a függetlenségi párt kielégítésére.

Nagygyakorlatok előtt

Szükséges tudnivalók.

Most már nem szenved kétséget, hogy a katonai gyakorlatokat ez évben a mi vidékünkön tartják meg.

A nagygyakorlatok döntő ütközetei, mint hiteles forrásból értesülünk, Csanádmegye területén, főleg pedig Makó város határában vívtnak meg.

A nagygyakorlatok ideje, mint azt közöltük, szeptember hó elejére esik. Tehát, még aránylag nagy idő választ el bennünket a sok érdekes látványt ígérő napoktól. Mindennek dacára sok olyan dologgal van a katonai nagygyakorlat összekapcsolva, melyről a mi közönségünknek ez idő szerint tudomása nincs, de a melynek tudása nagyon is fontos.

Közönségünk tájékoztatására időközönként közöljük a szükséges tudnivalókat. Így már ma is szükségesnek tartjuk egyik-másik dolognak a közlését.

A katonai gyakorlatok egyeseknek hasznot, másoknak pedig kárt is fognak okozni. A nagygyakorlatok idején 7–8 nap leforgása alatt Makón több mint 150 ezer ember fordul meg. Ez tehát óriási pénzforgalmat jelent szatócsokra italmérőkre, kofákra stb. Már előre jelezzük, hogy aki a katonai nagygyakorlatokból a tömeges elárusítás címén hasznot akar magának biztosítani, annak nagyon óvatosnak, vagy hogy így mondjuk, szemfülesnek kell lenni, mert a kiéhezett, fáradt és szomjas katonára nem igen szokott különbséget tenni az *enyém és tied* között.

Jó szerencse, hogy a katonai gyakorlatok szeptember hó elejére esnek, mikor a gabona már be van takarítva. Így azt le nem gázolhatják. De akkor még a földben van a vöröshagymának, fokhagymának jó része, továbbá tömérdék gyökér és torma. Ebben a termékekben óriási kárt fognak tenni az átvonuló katonák.

Igaz ugyan, hogy a katonai hatóság megtéríti a károkat, de a katonai hatóság igen szűk marku szokott lenni a károk megtérítésében.

Más vidékeken a polgári hatóság előre meg szokta becsülni a tönkre tehető termést és annak

alapján teljesíti a katonai hatóság a kártérítést.

Célszerű lenne nálunk ezt az eljárást annak idején követni.

NAPI HIREK

Tájékoztató.

Naptár. Április 24. Szetd. Római kath. György vt. Gör. kath. Április 11. Antipa. — Nap két 4 óra 56 perckor, nyugszik 7 óra 1 perckor.

Időjárás. A budapesti meteorológiai intézetnek Makóra érkezett jelentése szerint a következő időjárás várható: Hőszülledés, elvétel keleten csapadék várható. Sürögnyprognózis: Hűvösebb, elvétel csapadék. Déli hőmérséklet: 9-2 fok Celsius.

— Bizottsági ülés a megyén. Csanádmegyei községi jogzói nyugdíjválasztmánya holnap, szerdán délelőtt 11 órakor *Hervay István* elnöklésével néhány kisebb jelentőségű ügy elintézése végett ülést tart.

— A fiumei törvényszék elnöke. Budapestről jelentik telefonon: Munkapárti körökben híre jár, hogy a fiumei törvényszék új elnökül *Szekely Aladár* dr. munkapárti képviselőt, Székely igazságügyminiszter fiát nevezik ki.

— Hivatal átvétel. *Bóna Pál* dr. rendőralkapitányának ma járt le két hétre terjedő szabadsága, így átvette hivatalának vezetését.

— Bezárt iskola. A vármegye alispánja a városi főorvos javaslata alapján ma 8 napra bezárta a Raffai Endre tanító által vezetett iskolát a növendékek között fellépett fültőjárvány miatt.

— Elvi jelentőségű határozat. Érdekes elvi jelentőségű határozat érkezett ma a miniszteriumból Csanádmegye alispán hivatalához. A munkaadók ugyanis eddig az a gyakorlatot üzték hogy segédeknek munkakönyveit visszatartották ha az illetők a munka adóknak adósai voltak. Minthogy ez által az újabb munkába állás igen meg volt nehezítve, a miniszter éppen két makói esetből kifolyólag elrendelte, hogy az iparosoknak munkakönyveit adósság miatt vissza nem tarthatók. A rendelet szerint ilyen esetben a hitelező követelését polgári per útján érvényesítheti.

— Birtokváltások. Juhász János és neje Kondor Rozália megvette Szabó Rozália, Etel, Péter és József 91 népszámú házát 11000 koronáért. Mészáros István és neje Szalárdi Lidia, ugy Mészáros Mihály és neje Miklós Katalin megvette Szemes Andrásné Pásztor Etel új szent lőrinci szőlőföldjét 1000 koronáért. Kádasi Julianna megvette Szücs Bálint Imre és Mária ingói szőlőföldjét 240 koronáért. Asztalos Sándor és neje Szilágyi Anna megvette Dobsa Imréné Asztalos Rozália verebesi földjét 880 koronáért. Lucskai István és neje Burunkai Julianna megvette Erdei Miklós és neje Csikós Piros 3439 népszámú ház s beltelekből 200 ölet 1400 korona vételárban. Harcsás Viktória ajándékba adta honvéd 167 népszámú házának felerészét Fehér Imrénének.

— Hanyagság. Többször irtunk már az ártézi kutakról és hibáztatuk azt, hogy milyen pazarlást visznek nálunk véghez a vízzel. Helytelenítettük, hogy egyik-másik ártézi kut kifolyója körül a víz szabadon terül el csak azért, hogy növelje az utca sarát, továbbá, hogy nyáron a poshadó víz megromtsa a levegőt. Nem sok fogantja volt felszólalásunknak, bár tagadhatatlan, hogy egyik-másik ártézi kut kifolyóját megfelelő vízlevezetővel látták el. Most a baromfi piactér körül lakó háztulaj-

donosok küldöttek be hozzánk panaszos hangú levelet, melyben elmondják, hogy annak az ártézi kutnak a kifolyója, mely a baromfiacipiacon van, mindenféle felszerelés nélkül áll és annak vize nemcsak óriási sarat csinált már eddig is, hanem aláztatta és így teljesen fellazította a baromfiacipiac téglalburkolatát. Bizony helyén való volna, ha a város gondoskodnék ezen eléggé el nem ítéhető visszás állapotnak megszüntetéséről.

Halálozás. Fehér Demeter sajtényi községi jegyző rövid szenvedés után vasárnap délután 44 éves korában elhunyt. A köztisztviselő álló jegyzőt ma délelőtt temették az egész község részvételével.

Földkölcson becsülésének ellenőrzése. A Magyar Követítő Bank Részvénytársaság, mely az elmúlt első üzletévben bőséges tartalékolás dacára 6 százalékos osztalékot fizetett részvényeseinek, értesülésünk szerint a tőkefelemeléssel kapcsolatban minden vármegye területén bizalmiféltakat keres. Ezeknek, mint a bank választmányi tagjainak feladata volna a környékükön előforduló birtokbecsüléseket illő díjazás ellenében ellenőrizni. Akik ezen bizalmi küldetés iránt érdeklődnek, közelebbi felvilágosítást forduljanak a bankhoz, Budapest, VI., Teréz-körút 46.

Brutális nevelő szülő. Lapunk egyik előző számában már megemlékeztünk Varga Bálintról, kinél a szegedi állami gyermekmenhely három gyermekét helyezte el ellátás végett Heller Adél makói telepfelügyelőnél. Megirtuk azt, is hogy a gyermekek nem voltak Vargaéknál megfelelő helyen úgy, hogy a telepfelügyelő kénytelen volt a három gyermeket jobb nevelő szülőhöz elhelyezni. Az elhelyezés ellen nemcsak tiltakozott Varga Bálint, de a rendőrral nála megjelenő telepfelügyelőt a legdurvább becsületsértő kifejezésekkel illette, miért is ma ült fölötte törvényt a makói kir. járásbíró. A brutális nevelő szülőt 40 korona pénzbírságra, vagy le nem fizetés esetén megfelelő elzárásra ítélték.

Bicskázó legények. Magyarbányai levelezőnk értesít bennünket, hogy Sule Pál és Sule Antal legények az este részeg állapotban megármadták Kósa Józsefet, kit késsel vállon szurtak. Kósa sérülése elég súlyos ugyan, de nem életveszélyes. A bicskázó legényt a csendőrség letartóztatta.

Dohánycsempészek. Dorogi István, Nuk János és Nuk Zachariás magyarországi emberek többször voltak dohánycsempészség miatt büntetve. Mindennek dacára ma nagy mennyiségű magyar dohánynyal kelték utra. A csendőrség azonban elcsípte őket és ismételen megindul ellenük az eljárás.

Anyakönyvi hírek. Házasságra jelentkeztek Tamás János Vajda Viktóriával, Báló Pál Bagaméri Ilonával, Kocsis Mihály József Vajda Annával. Elhalt. Szilágyi Etel Tóth Antalné 23 éves korában.

A kinek szép, jó olesó falkárpitra (Tapéta) Limóleum padló szőnyegre van szüksége: forduljon bizalommal Jark és Schusácz Tapéta házához Wien 1. Meurer Markt, 3: ki úgy nagy árjegyzéket, mint költségvetést ingyen küld.

Keresték egy butorozott szoba a Főter közelében. - Cim a kiadóhivatalban.

Csomagoló ujság-papír
kiló számra jutányosan kapható a Makói Független Ujság o o kiadóhivatalában. o o

KÖZGAZDASÁG.

Az államvasut új személydij-szabása.

Julius elsején lép életbe az államvasut főlemelt személytarifája, amely a Baross-féle zónarendszerrel majdnem teljesen szakít. A végtelen zóna, amely négyszáz kilométeren túl minden utat egyforma díjszabásban állapít meg, megszűnt. A díjszabás tíz-tíz kilométerenkint emelkedik, de nem egyenletesen, hanem annál kisebb mértékben, minél nagyobb a távolság. Az új tarifa is különbséget tesz a szomszédos és távolsági forgalom között. Azonban a szomszédos forgalom husz kilométerre távol. A jegyek ára bizonyos viszonylatoktól nagyobb lesz. Így Szegedtől Budapestig a II. osztályú gyorsvonatu jegy ára 12 korona helyett 14 korona 50 lesz. Viszont a III. osztályú jegy árai nem drágulnak meg úgy, mint az I. és II. osztályoké. Az eddigi 50 százalékos különbség helyett a különbség 60 százalékos lesz. Így egy III. osztályú jegy ára Szegedtől Budapestig a személyvonatra 6 korona 60 fillér lesz.

ket s a vacsora készítéséhez láttak, bejárták a csucot.

A havasi növényzet nagybőségben tenyészett itt és felejthetetlen látvány tárult szemek elé.

Mintegy ezer méterre alattuk a tó terült el kék vizével s a foglalatját képező erdős hegyekkel.

Távolról a Mont Blanc csucsai s a jégmezők vakító láncolata tünt fel a mozgó fellegek mögött, melyeket a lenyugvó nap eszményi színekre: hajnalpirosra, misztikus violaszínre s opáleres azurra festett.

A fejek fölött a magas égbolton fecskék kóvályogtak.

Simonne elragadtatva hallgatott, de nedves szemei, ziháló keble hangosan hirdették megatott lelkesedését.

Felegyenesedve e felséges és bűbájos képpel szemben Jean most egész életére a lánykához kapcsolva érezte magát.

(Folyt. köv.)

A „Makói Független Ujság” előfizetési ára vidékre:

- Egész évre . . . . 14 Kor.
- Félévre . . . . . 7 Kor.
- Negyedévre . . . . 3 K. 50 fill.

SZÉN
gőzmalomok,
cukor-, szesz- és téglagyárak

EFCO
(porosz köszentégla)

cséplőgépek és uradalmak részére bármely vasuti és hajóállomásra legjutányosabb bányáron beszerezhetők

Sugár Vilmos-
nál Budapest, X., Kőbányai-ut 4.
Telefon-Interurban 2-59.

Regény.

Szerelem a sirig

vagy (46)
Két fiatal szív szomorú végzete.
ELSŐ RÉSZ.
VII.

Ők is leültek, hogy bevárják a maradiákat, kiknek hallották távolról hosszú elnyújtott kiáltásait s kik egy negyed óramulva felbukkantak a meredély szélén.

Mikor a társaság teljes volt, a hegyi gunyhó felé tartottak, mely távolról látható volt a fenyőkön át.

Egy kiterjedt pázsit szélén állott.

Az őr már az este értesült s azal a nyájas szívvellyel fogadta őket, mely a szavoyai parasztot jellemzi.

Mig kibontogatták az élelmiszere-

Nyersolaj szivógáz diesel **MOTOROK**
benzin és lokomobilok

Gyors szállítás. Kedvező fizetési feltételek. Messzemenő jótállás.
Drezdai Motorgyár Részv.-Társ.
Németország legrégibb, legnagyobb motorgyára.
147 VEZÉRKÉPVISELŐ:
Gellért Ignác és Társa
Budapest, V., Koháry-utca 4. sz.
(Alkotmány-utca sarok.)

Táncitanítási felhívás!

Van szerencsém tisztelettel tudatni a m. t. szülők és gyámszülőkkel, hogy több oldalrólí folkérésnek engedve, folyó évi május 1-én a nyári

táncitanítási tanfolyamot

megkezdem.
A legszigorubb illem betartása mellett fogom a legujabb táncokat, - köztük a már közkedvelt zsentri bostont - alaposan betanítani. - Iratkozni lehet lakásomon Gróf Vay-u. 19. sz.

Tisztelettel
SCHWARTZ MIKSA,
480 táncitanító.

Allítsa meg
a rikkancsot és kérjen tőle egy „Makói Független Ujság”-ot megta-lálja benne, amire - szüksége van. -

Alkalmi vétel!

Egy 8 lőerejű Schuttleworth gyártmányu teljes gőzcséplő-gép garnitúra, egy nagy 8 lőerős benzin motoros, cséplő-gép garnitúra, egy 10-es magányos cséplő Schuttleworth gyártmányu, egy 8-as magányos cséplő Magyar Állami gyártmányu, egy keveset használt Johnston és Deering kévekötő-aratógép olcsón és kedvező fizetési feltételek mellett szerezhetők be

Glück Samu cégnél Makón.

Eladó ház. A római kath. templom átellenében, Szt. Gellért-u. 7. ujszám alatti ház szabadkézből eladó. Értekezhetni lehet Faragó János tulajdonossal, Aradi-u. 18. sz. a.

Az Uránia színház legközelebbi előadása szombaton
este 8 órakor lesz új műsorral.

MÉHÉSZEK
mielőtt méhész eszköz szükségletüket megvennék vagy kész és viasz készletüket eladnák, forduljanak saját érdekükben ingyen árjegyzékért hozzánk.

Pusztá-Szentlőrinczi méhészet,
Budapest, V., Zoltán-utca 11. sz.

KÜLÖNLEGESSÉGEK: Amerikai gőzhengeren sajtolt mülepek, frikciós felső, oldal- és lánchajtású pergetőgépek, gőzviaszolvasztók, Vulkan filstőlőgépek stb

Egy tisztességes leány kiszolgálónak felvétetik
Iritz Sámuel özv. cégnél.

Gyomorhaj nincs többé!

A szabadalmazott **Kakukfű keserű háziszser** (elix. fum off.) néhány napi használat után teljesen megszünteti az élvágytalanságot, a hányingert, gyomoridegességet az oly gyakori gyomorirrágást, hasmenést és egyéb gyomorfájást. Hirtelen rosszullet és utazásoknál nélkülözhetetlen háziszser. Makón kapható:

SÁNDOR ZSIGMOND gyógyszer-tárában.
Egy kis üveg ára 80 fillér, nagy üveg 2 korona. - Vidékre 6 kis és 3 nagy üvegnek kevesebb nem küldetik.
Óvakodjunk az utánzatoktól! Csak akkor valódi, ha a dugón és kupakon eli x.fimmar flo védjegy rajta van.

Jég-és hideg-fejlesztő gépeket

legjobb kivitelben készítenek
Dr. Wágner és Társai

Egyesült Gyárak R.-Társaság
Budapest IX., Tinódy-u. 3. sz.
Különlegességi készítmény számos év óta: hűtőgépek és teljes hűtőberendezések kisebb és teljes közepes szükségletre meszárosok, hentesek, tejgazdaságok, gazdasági üzemek, sörfüzdék, sörraktárak, szállodák, kórházak stb. számára, már 3000 K.-tól feljebb. Elsőrendű referenciák! Tessék 7. számú árjegyzékünket kérni.

Tisztelettel tudatom

Makóváros és vidéke mélyen tisztelt gyászoló közönségével, hogy a Borsy-féle

temetkezési vállalatot

Borsy Imre utóda feloszlatta és én e teljesen új felszerelést, valamint az

árúkészletet megvettem.

A többek közt rendkívül szép és száraz tölgy- és akácfa palincsokat, kereszt és fejfanak való anyagot nagy mennyiségben s ezáltal eddig is a legjobban berendezett „Orangyal” dísztemetkezési vállalatot tetemesen megnagyobbítottam. Hét díszes és többrendbeli gyász-kocsijaim és megfelelő behuzatok s mindennemű ravatalozások

dijtalanul

áll a gyászoló közönség rendelkezésére. - Pontos és szolid kiszolgálás jutányos áron. Kérve a tisztelt gyászoló feleknek nagyra-becsült pártfogását.

Kiváló tisztelettel
Özv. Gyurik Lajosné

az „Orangyal” dísztemetkezési vállalat tulajdonosa, Kenyérpiac. (Tókey-ház). Az üzlet átvételéből kikerülő használt boltberendezés jutányos áron eladó.

Teljes **Italmérési**

berendezések,
sörkimérő-készülékek folyékony szén-savval, vagy légnomással való üzemre pálinka-, sör- és borkimérő pultok, kimérő-csapok, vezetékek és az összes szerelvények

Dr. Wagner és társai
Budapest, IX. kerület, Tinódy-u. 3.
Elsőrendű különlegességi gyártmánya. Legnagyobb gyár e szakmában.

Tessék 3. számú árjegyzékünket kérni és ismertetést egyéb gyártási ágazatainkról.

Tapéták
Linoleum padlószőnyegek
Linkrusztrák

a Tapéta háznál
(Jerk és Schuschnitz)
6. Wien, VI., Gumpendorferstrasse
Kivánatra mintakártya és költéségetés ingyen. 452

Ibolya-crém, szappan, puder, a legjobb hatású arc- és kéz-finomító szerek **Egyedül kaphatók:**

SÁNDOR ZSIGMOND
»Az Isteni gondviselés«-hez címzet gyógyszer-tárában.
MAKÓN, Szegedi-utca.
Ára: Ibolya-crém 1 korona. Nagy raktár mindennemű engedélyezett különlegességekben, kötszerek, gumicikkek, kozmetika- és illatszerekben, 205
Ibolya-puder 1 korona.
Ibolya-szappan 70 fillér.

Aki arcának üdeségét s kezének, fogának fehérségét meg akarja tartani csak **Tubarózsa-szépítőszereket** használjon. Tubarózsa-krém az arc fényességét, pattanásokat, arcráncokat megszüntet. Teljesen ártalmatlan!

Tubarózsa-kenőcs a legjobb sömör, seplő és májfolt elmulasztására!
Tubarózsa-tej-től az arc hófehér lesz!

Tubarózsa-hölgypor, Tubarózsa-szappan, Tubarózsa-szesz, Tubarózsa kölni víz, Tubarózsa-hajszesz, Tubarózsa-illat stb.
Tubarózsa-hajkenőcs a haj és hajsz növést legjobban elősegíti! o o o o o

Az őszülő hajnak eredeti szint ad a **Hajregenerátor!**
»Salofor« a kéz- és lábizzadást legbiztosabban megszünteti!
Mindennemű gyógyszerek, bel- és külföldi különlegességek nagy raktára.

JENEI SZÉKELY LAJOS gyógyszer-tára a »Szent István«-hoz
MAKÓN. (a róm. kath. templom mellett.)
Raktáron nem levő dolgokat meghozatok!

Megérkezett!

2600 méter tiszta gyapju **férfi ruha szövet,** valamint nagy mennyiségű **női ruha szövet,** melyek mesés olcsó árákért

416 **szerezhetők be az Alkalmi áruházban.** Kossuth szoborral szemben.

Névjegyeket, bál meghívókat

a legmodernebb kivitelben és a legolcsóbb áron készít a Makói Független Ujság nyomdája.

Kitűnő, mindig friss **komló-élesztő** kapható: Kiss Károlyné, Nyiri Juliannánál II. k. Madarász-u. 6. sz. a.

Biztosítom

hogyan nem bánja meg ha finom 14 karátos arany ékszer, zseb-és modern hárfa ütő ingaórákat akar venni, vagy javíttatni ha bizalommal felkeresi

Vidor Manó műórás és ékszerész üzletét MAKÓN, Fötér. Az Otthon-kávéház mellett.

Eladó ház.

A Gróf Vay-utca 247. régi szám alatti házam, (ártézi kuttal az udvarban) — mely két portának is elég nagy — együtt vagy külön-külön is

szabadkézből, örökáron eladó.

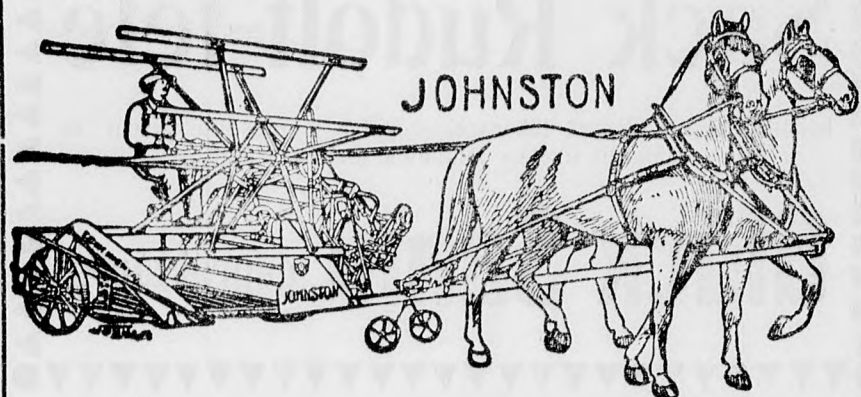
Ugyanott két szoba, konyha, kamra, május 1-ére kiadó. Értekezhetni lehet

Szabó György tulajdonossal, Gróf Vay-utca, 30. ujszám alatt.

Ujonnan megnyílt

mezőgazdasági gépraktáramban tartom az eredeti **Bächer-féle** (a Kálvária-utcában, az új kórház-
szükséges eszközöket. Az ekék fejei acélból készülnek s így tör-
hetetlenek, a kormányok pedig páncéllemezből készülnek s így a
a föld nem tapad (ragad) rájuk. Allandóan raktáron tartom to-
vábbá, az eredeti **Melichár-féle Unicum-Drill** sorvető és
IMPERÁTOR

mütrágya és magvető gépeket, melyek mintán sorbavetnek és sor-
ba trágyáznak, utólrhetetlen tökéletességüknel fogva ezideig pá-
radlanul állanak e téren s már is nagy keresletnek örvendenek.
Nagy ujdonság! Az eredeti Johnston-féle, 1912. évi
egyszerűsített, ezidőszent a legcél-
szerűbb, tökéletes kévekötő-aratógép, mely Makón és környékén
több mint 200 gazdánál működik.

Fontos! Az aratógépek részei nálam egész éven át bármikor kap-
hatók s így a legsürgősebb munkaidőben se történhetik az ara-
tásnál semmi fennakadás! Mindenféle gépek azonnali javítását a
legszoilidabb áron elvállalom s jóállás mellett teljesítem. Manilla
kévekötő-zsineg nálam gyári áron kapható. Legujabb! Léghűtéses
(vízhűtés nélküli) legujabb motor. Egyszerű, veszély nélküli s bárki
által könnyen kezelhető. Rendkívül olcsó üzem! Elsőrendű tiszta
gépölaj, folyton raktáron.

Bächer Rudolf

ekegyárának

kerületi képviselője
Makó és vidékén

Melichár Ferenc

vetőgép-gyárosnak

LIPTÁK BÉLA

Kálvária-utca, ujkör-
házzal szemben.

Asszonyok s férfiak,

kik más munkára már kép-
telenek, a

Makói Független Ujság

árusításával pénzt kereshet-
nek. — Jelentkezzenek a
kiadóhivatalban. (Kossuth-
szoborral szemben.) o o o

Egy fiu

és

egy leány

felvétetik Iritz Sámuel
özv. cégnél.

Asszonyom! A „Menyasszony“-hoz címzett

o rőfös- és divatáru üzletbe o
vásárolja be szükségleteit, Dessewffy-tér püspökkerttel
szemben: hol arra a kellemes tapasztalatra fog jönni,
hogy az eddig vásárolt áraknál sokkal olcsóbban vesz.
Igy tehát mindenki saját érdekében cselekszik, mielőtt
vásárol, elsősorban az olcsóságáról elősmert cég áru-
raktárát tekintse meg, hol mindennemű rőfös- és di-
vatáru cikkek dus választékban a legujabb kivitelben
megérkeztek.

Husvétii és tavaszi ujdonságok!

Szolid és pontos kiszolgálás!

Figyelem! Legujabb!

Világhírű eredeti Helical Pre-
mier Alfa Hellias és Humbert
kerékpárokat, vörös és szürke
hegyi gummikát, acetylen lám-
pákat, csengetyüket és minden-
nemű kerékpár-alkatrészeket leg-
olcsóbb árban és kedvező
fizetési feltételek mellett szállít

Glück Samu gépraktára Makó.

Tavaszi ujdonságok!

Női- és leánykabátok. Lüsster
köpenyek. Izléses női kosztümök
már 30 koronától feljebb. Leg-
divatosabb női aljak. Csipke-, se-
lyem-, batiszt- és szövet bluzok.

Szövet- és mosható pongyolák 7
koronától feljebb. Tartós és ol-
csó női fehérneműek. Fűzővédők.
Női sapkák. Gyermekekruhák. Gyász
bluzok és aljak állandó nagyraktára

KIRÁLY LAJOS

NŐI DIVATÁRUHÁZA MAKÓN.
(Főter.)

Lucerna,

Kiadó!

Magános ur ré-
szére megfelelő
külön bejárata

udvari lakás

— mely áll két butorozott
szobából előtte verandával —
kiadó. Hol? — Cim a kiadó-
hivatalban.

egész évi kaszálásra gacsibai
tanyámon kiadó. A parcel-
lákban szabad választás.

Ára 1100 ölenként 135 korona.
Mandl Zsigmond. 407

Uj férfi szabó-üzlet megnyitás!

Van szerencsém tisztelettel tudatni a helyi és vidéki uri közön-
séggel, hogy a Csala-féle házban (Püspökház mellett)

uri- és magyarszabó üzletet nyitottam.

Raktáron tartom a legujabb divatu

angol, francia, brüni és hazai szöveteket.

A legujabb, legdivatosabb szabás szerint készítek minden uri-
és magyar ruhát. — Egyuttal előre is biztosítom a nagyérdemű
uri közönséget, hogy ugy szabászatommal, mint legjobb minő-
ségű szöveteimmel s üzletemből kikerült ruháimmal, legfőbb
törekvésem lesz, hogy a mélyen tisztelt közönség minden te-
kintetben meglegyen elégedve. — A n. é. közönség szives párt-
fogását kéri

Kecskeméti Mihály

férfi-szabó Makón. Kossuth-utca, (Csala-féle ház.)

338 **M ű v é s z**

lehet bárki, ha nem egy nehezen kezelhető, hanem egy könnyen elsajátítható hangszert rendel magának

Wagner a „Hangszer Király”-tól, Budapest,
József-körut 15. Önoktatási iskola ingyen. Gyorsjavító műhely! Kérjen nagy fényképes diszidárjegyzéket ingyen.

NŐI FELÖLTŐK ORIÁSI VÁLASZTÉKBAN!

Legujabb őszi- és téli ujdonságokban; színes angoláruból, posztóból, bársonyból és selyem-piüssből a a Bébé- és leányköpenyek, felöltő különlegességek. a a Mértékszerű rendelesek elsőrangú munkásokkal saját műhelyünkben a leggondosabb kivitelben készülnek.

Menyasszonyi kelengyék! Fehérneműek!
Ágynemű, francia és angol párna, ing, hálókabát, nadrág- és fűzővédő, paplan lepedő!

Csecsemő kelengyék
Keresztelő párnák fejkötők és himzet, pique paplanok. Női blúzok a legizlésebb kivitelben.

Szőrmeárúk,
Csak, muffok a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig. Legujabb divatu

női- és leánykalapok!
Posztó, bíber, selyem, bársony- és gyászkalapok állandóan raktáron.

Diszítések és alakítások a legujabb divat szerint. **Pártos E. és Tsa** Makó. Főtér, (az Otthonkávészék mellett)

A gazdaközönség figyelmébe!

Értesítem a tisztelt gazdaközönséget, hogy a világban eredeti **Cormick**-féle kévekötős aratógépek állandóan raktáron vannak és ezeket, valamint az eredeti **Standard** védjegyű **Manilla-zsineget, Fűkaszalógépeket, lógereblyéket, tárcás boronákat, négyszögben fűtető Kukorica-vetőgépeket** és eredeti

Sack Rudolf-féle

bekötött zsák védjegyű tüköracél ekéket a legolcsóbb árban és kedvező fizetési feltételek mellett szállít

Glück Samu gépraktáros.

„OLLA”
Teljes jótalkás minden drbért **OLLA-gummit** több mint 2000 orvos mint pótolhatlant javasol
Kapható: Breuer Zoltán, Sándor Zeigmond, Embert József

Eladó földek.

A Bánomban levő 1100 négyszögöl területű földem, gyümölcsfával beültetve (utca hosszában 22 öl széles), ugyanott 2200 négyszögöl földem, gyümölcsös, (utca hosszában 32 öl széles). A Soványban 600 négyszögöl területű oltott szőlővel és gyümölcsfával beültetett földem szabadkézből, örökáron eladó. Értekezhet **Kocsis Károly** ni lehet: tulajdonos, szabó-mesternél, Kál-404 vária-utca 5. ujszám alatt.

MAKÓI FÜGGETLEN UJSÁG

K Ö N Y V N Y O M D A.

Készülnek :

- Rovatos ivék,
- Számlák,
- Zárszámadások,
- Üzleti kártyák,
- Árjegyzékek,
- Kereskedelmi nyomtatványok,
- Névjegyek,
- Szóró-cédulák,
- Falragaszok.

Telefon-szám: 124.

Izléses kivitelű, hibátlan, tiszta munka. Ajánlja az újabb időben a mai kor igényeinek teljesen megfelelően villanyerőre berendezett műintézetét, mely a modern technika vívmányai szerint készít a legegyszerűbbtől a legdiszesebbig mindennemű nyomtatványokat.

Magyar gyártmányu papiros-raktár!

A MAKÓI FÜGGETLEN UJSÁG

POLITIKAI NAPILAP

Készülnek :

- Irodalmi művek,
- Folyóiratok,
- Hirlapok,
- Doktori értekezések,
- Iskolai értesítők,
- Körlevelek,
- Meghívók,
- Táncrendek,
- Levélfek.

Telefon-szám: 124.

kiadóhivatala a legjutányosabb áron vesz fel hirdetéseket.